जिल्हयातील पाणी पुरवठा बाबतची माहिती

अमरावती जिल्हयात एकुण १४ तालुके व ८३९ ग्रामपंचायती यामध्ये १५९१ गावांचा समावेश आहे. जिल्हयात खालील प्रमाणे पाणी पुरवठयाच्या सोयी उपलब्ध आहे

- एकुण स्वतंत्र नळ पाणी पुरवठ योजना :- ११३३
- एकुण सुरु असलेल्या प्रोदशिक योजना :- ०३
- विद्युत पंप :- २२१
- कार्यरत हातपंप :- ४९६७
- दुहेरी पंप विद्युत वरील :- २३ व सौर उर्जेवर :- ३०
- स्वतंत्र योजनेव्दारे पाणी पुरवठा होत असलेली गावे :- ११८७
- प्रादेशिक योजनेचा पाणी पुरवठा असलेली गावे :- ३१७

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (यंत्रणा :- जिल्हा परिषद)

➢ ग्रामीण भागाचा पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न सोडविण्यासाठी सन २००९-१० पासुन लोकसहभागातुन मागणी आधारीत पाणी पुरवठा योजना घेणेकरीता राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे.

➢ योजनेची अंमलबजावणी ग्राम आरोग्य पोषण पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती मार्फत करण्यात येते.

➢ योजनेची राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम व्याप्ती पाणी गुणवत्ता व स्त्रोत शाश्वती असे तीन भागामध्ये योजना राबविण्यात येते.

➢ ज्या गावांना दरडोई दरदिवशी ४० लिटर पेक्षा कमी पाणी पुरवठा होतो अश्या गावांची योजना घेणेकरीता निवड करण्यात येते.

➢ ज्या गावांचे उद्‌भव अर्सेनिक /फ्लोराईड मुळे बाधित आहे.अश्या गावांना प्राधान्य देण्यात येते.

➢ मात्र योजनेत सहभागी होण्यापुर्वी गाव कमीत कमी ६०% हागणदारी मुक्त असणे आवश्यक आहे. व सदर गाव टप्याटप्याने १००% हागदारी मुक्त झाले पाहिजे असे हमीपत्र ग्रामसभेच्या ठरावाव्दारे सादर करावे.

➢ सांसद आदर्श ग्राम योजनेमध्ये समाविष्ट गावांची आवश्यकते नुसार गावांचे निवडीस प्राधान्य देण्यात येते.

➢ प्रस्तावित नळ योजनेमध्ये स्त्रोत बळकटीकरण व १००% घरगुती नळ जोडण्यांचा समावेश अनिवार्य आहे.

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (यंत्रणा :- जिल्हा परिषद)

- सद्यास्थितीत योजनेसाठी असलेली लोकवर्गणीची अट पुर्णत: रद्द करण्यात आली आहे.
- रु.५०.०० लक्ष किंमती पर्यंतच्या योजनांना प्रशासकीय मान्यता ग्रामसभा देते.
- रु.५०.०० लक्ष ते ५.०० कोटी पर्यंतच्या योजनेस जिल्हा परिषदेच्या जलव्यवस्थापन समिती प्रशासकीय मान्यता देते.
- रु.५.०० कोटी पेक्षा जास्त खर्चाच्या योजना प्रशासकीय मान्यता करीता शासन स्तरावर सादर करण्यात येतात.
- सदर कार्यक्रमात केंद्र व राज्य शासनाचा हिस्सा ५०-५०% एवढा आहे.
- एक वर्षापर्यंत योजना कंत्राटदारा मार्फत चालविणे बंधनकारक आहे.
- कामाचे संनियंत्रण ग्रामीण पाणी पुरवठा विभागा मार्फत करण्यात येते.
- रु.५.०० कोटी पर्यंतच्या योजनेची अंमलबजावणी ग्रामपंचायत/ग्राम आरोग्य पोषण पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती करेल व रु.५.०० कोटी किंमती वरील स्वतंत्र योजनांची अंमलबजावणी महाराष्ट्र जिवन प्राधिकरण मार्फत करण्यात येईल.
- योजना पुर्णत्वा नंतर योजनेच्या देखभाल दुरुस्तीची जबाबदारी ग्रामपंचायत/ग्राम आरोग्य पोषण पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीची राहिल.

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (यंत्रणा :- जिल्हा परिषद)

➢ रु.५.०० कोटी पर्यंतच्या योजनांची अंमलबजावणी तांत्रिकदृष्टया योग्य प्रकारे होईल याकरीता योजनांची तांत्रिक गुणवत्ता तपासणी रु.५०.०० लक्ष ते रु.२.५ कोटी पर्यंतच्या योजनांसाठी महाराष्ट्र जिवन प्राधिकरणांच्या अधिक्षक अभियंता मार्फत व रु.२.५ ते रु.५.०० कोटी पर्यंतच्या योजनांची गुणवत्ता तपासणी मजिप्राच्या मुख्य अभियंता मार्फत करण्यात येईल.

➢गावातील सर्व नागरीकांना किमान ४० लिटर दरडोई दरदिवशी पाणी पुरवठा करणेकरीता गावांचे मागणीनुसार दरवर्षी योजनेचा गावनिहाय कृती आराखडा करण्यात येतो.

➢ योजनेच्या अंमलबजावणी करीता ग्रामपंचायतीस शासन हिश्याची ९०% रक्कमेपैकी पहिला हप्ता ३०% दुसरा हप्ता ३०% व तिसरा हप्ता ३०% या प्रमाणात विरीत करण्यात येतो व उर्वरीत १०% निधी योजना पुढील एक वर्ष यशस्वीरित्या चालविण्यानंतर अदा करण्यात येतो.

➢ एका विशिष्ट वर्षाच्या कृती आराखडया मध्ये समाविष्ट मान्य योजना पुढील वर्षाच्या कृती आराखडयामध्ये आपोआप प्रगतीपथावरील योजना म्हणुन समाविष्ट होतील.

➢ सन २०१५-१६ यावर्षी राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम निधी वितरणाच्या केंद्र शासनाच्या धोरणात बदल होण्याची शक्यता असल्यामुळे सन २०१५-१६ च्याकृती आराखडयामध्ये कोणत्याही नविन पाणी पुरवठा योजनेचे काम हाती घेण्यात येवु नये अश्या मा.प्रधान सचिव यांना पत्र क्रं पापुशा/प्र.क्र १६६/२०१५/वासो०१ दि.१४/०५/२०१५ अन्वये देण्यात आल्या होत्या.

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (यंत्रणा :- जिल्हा परिषद)

➢ सन २०१६-१७ चा कृती आराखडा खालील नमुद केलेले मुद्दे विचारात घेवुन कृती आराखडा तयार करण्याच्या सुचना आहे.

➢ राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम अंतर्गत सन २०१५-१६ पासुन केंद्र हिस्सा अंतर्गत निधी मध्ये कपात केली असल्याने राज्य हिस्सा अंतर्गत जास्तीत जास्त तरतुद जिल्हा नियोजन समिती सभेमध्ये (DPDC) मध्ये करण्यात यावी.

➢ केंद्र हिस्सा अंतर्गत प्राप्त होणारा निधी ५ वर्षापेक्षा कमी कालावधीतील योजनांवर खर्च करण्यात यावा.

➢ अ) योजनेचा प्राधान्य क्रम

१) १००% भौतिकदृष्टया पुर्ण परंतु आर्थिकदृष्टया अपुर्ण असलेल्या योजना, २) पाणी पुरवठा सुरु केलेल्या परंतु भौतिकदृष्टया अपुर्ण असलेल्या योजना, ३) प्रगतीपथावरील पाणी पुरवठा योजना

ब) नविन प्रस्तावित योजना

१) अर्सेनिक/फ्लोराईड बाधित, सासंद आदर्श ग्राम योजनेतंर्गत समाविष्ट व केंद्र शासनाच्या स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) या संकेतस्थळावरील नोंदीनुसार तपासणी केलेल्या हागणदारी मुक्त ग्रामपंचायती /गावामधील अशंत: हाताळलेल्या वाडया वस्त्यासाठी पाणी पुरवठा योजना

२) आर्युमान संपलेल्या पाणी पुरवठा योजनांचे पुर्नजीवन/आधुनिकीकरण बाबतच्या योजना.

३) ज्या गावांमध्ये भारत निर्माण/राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम अंतर्गत यापुर्वी योजना राबविली नाही अश्या गावांना मागणी असल्यास प्राधान्य देण्यात यावे.

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (यंत्रणा :- जिल्हा परिषद)

➢ केंद्र व राज्य हिस्सा अंतर्गत उपलब्ध असलेली तरतुद विचारात घेवुन केंद्र व राज्य हिस्साच्या समप्रमाणात केवळ पुढील वर्गवारीतील योजनांचा कृती आराखडयात समावेश करावा. १) आर्सेनिक/फ्लारोईड बाधित गावे वाडया, २) सांसद आदर्श ग्राम योजनेस समावेश असलेली गावे, ३) हागणदारी मुक्त असलेली गावे

➢ केवळ राज्य हिस्सा अंतर्गत जिल्हा वार्षिक योजनेतुन (DPDC) पुढील योजनांसाठी संपुर्ण तरतुद करण्यात यावी. सदर योजनांसाठी केंद्र निधीची तरतुद करण्यात येवु नये. १) २५% पेक्षा कमी प्रगती असलेल्या योजना, २) ५ वर्षापेक्षा जास्त प्रलंबित असलेल्या योजना, ३) विस्तारीत (Augmentation) पाणी पुरवठा योजना , ४) नळ पाणी पुरवठा योजना नसलेल्या गावांसाठी नविन योजना , ५) नियोजन विभागाकडून सदर योजनांसाठी तरतुद उपलब्ध होत असल्याची खात्री झाल्यानंतरच सन २०१७-१८ च्या कृती आराखडयात अश्या योजनांचा समावेश करण्यात यावा व सन २०१७-१८ च्या कृती आराखडयास राज्यस्तरीत योजना मंजुरी समितीची मान्यता मिळाल्यानंतरच व राज्यहिस्सा अंतर्गत जिल्हा वार्षिक योजनेतुन (DPDC) निधी उपलब्ध झाल्यानंतरच नविन प्रस्तावित योजना हाती घेण्यात याव्या.

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (MRDWP)

- सन २०१६-१७ ते २०१९-२० या चार वर्षासाठी राबविण्यात येणार
- शासन निर्णय क्रं.ग्रापाधो-१११५/प्र.क्र९२/पापु०७/ दि.७ मे २०१६.

- कार्यक्रमाची उदिष्टे :- राज्यातील ग्रामीण जनतेस पुरेसे शुध्द व पिण्याचे पाणी उपलब्ध करुन देणे व ग्रामीण भागात पाणी पुरवठा योजना राबविणे.
- कार्यक्रमाची व्याप्ती :- राज्यातील सर्व ग्रामीण भागात लागु राहिल.
- कार्यक्रमाचे वर्गीकरण :- १) MRDWP अंतर्गत हाती घ्यावयाच्या नवीन योजना.
  २) NRDWP अंतर्गत बंद असलेल्या प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजनांचे पुनरुज्जीवन
  ३) प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची देखभाल दुरुस्ती
- कार्यक्रमातंर्गत योजनांची तांत्रिक मान्यता :-

कार्यक्रमातंर्गत योजनांची तांत्रिक मान्यता :-	कार्यकारी अभियंता	अधिक्षक अभियंता	मुख्य अभियंता
१) स्वतंत्र ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	२ कोटी पर्यंत	२ ते ७.५ कोटी पर्यंत	७.५ कोटीच्या वर
२) प्रादेशिक ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना	२ कोटी पर्यंत	२ ते ७.५ कोटी पर्यंत	७.५ कोटीच्या वर

मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (MRDWP)

- कार्यक्रमा अंतर्गत प्रशासकीय मान्यता :- मा.मु.का.अ पा.पु.व स्व विभाग (शासन)

१) स्वतंत्र ग्रामीण पाणी पुरवठा	५ कोटी पर्यंत	५ कोटी पेक्षा अधिक
२) प्रादेशीक ग्रामीण पाणी पुरवठा	५ कोटी पर्यंत	५ कोटी पेक्षा अधिक

शासन निर्णयातील परिशिष्ट - अ मध्ये दर्शविण्यात आलेल्या योजनाच MRDWP मधुन राबविण्यात येतील. या योजनांव्यतिरिक्त अन्य योजना घेण्याचे अधिकार मा.मंत्री पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस राहिल.

पाणी टंचाई कार्यक्रम

शासन निर्णय क्रं.टंचाई-१०९९/प्र.क्र१२/ पापु१४ मंत्रालय मुंबई दि. ३ फेब्रुवारी १९९९ ज्या गावांच्या १.५० कि.मी च्या परीसरातील सार्वजनिक उद्‌भवातुन दरडोई दरदिवशी २० लिटर पेक्षा कमी पाणी उपलब्ध होत असल्यास खालील उपाययोजना पाणी टंचाई अंतर्गत वरील शासन निर्णयानुसार घेता येतील.

- विहिरी खोल करणे/ विहिरीतील गाळ काढणे
- खाजगी विहिरीचे अधिग्रहण करणे
- टँकर/बैलगाडीने पाणी पुरवठा करणे
- नळ योजनांची विशेष दुरुस्ती करणे
- विंधन विहिरी घेणे
- तात्पुरती नळ योजना घेणे
- गटविकास अधिकारी व तहसिलदार हयांचे प्रपत्र अ व ब तसेच स्त्रोताबाबत सहाय्यक भुवैज्ञानिक हयांचे शिफारसीने तसेच ग्रामपंचायतच्या मागणीनुसार आवश्यकतेनुसार उपाययोजना प्रस्तावित करण्यात येतात.
- मा.जिल्हाधिकारी यांना तात्पुरती पुरक योजना ५ कि.मी च्या आत व २०.०० लक्ष रुपयापर्यंतचे मंजुरीचे अधिकार आहेत. तसेच मा.आयुक्त यांना ५०.०० लक्ष रुपये पर्यंतचे अधिकार आहेत. तसेच नळ योजना विशेष दुरुस्तीचे रु.३०.०० लक्ष पर्यंतचे मा.जिल्हधकारी व रु.५०.०० लक्ष पर्यंतचे अधिकार मा.आयुक्त यांना आहेत.

ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग जि.प. अमरावती प्रशासकीय रचना

कार्यकारी अभियंता

|

उपकार्यकारी अभियंता

|

उपविभाग	उपविभागीय अभियंता उपविभाग अमरावती क्र.१	उपविभागीय अभियंता उपविभाग अमरावती क्र.२	उपविभागीय अभियंता उपविभाग चांदुर रेल्वे	उपविभागीय अभियंता उपविभाग मोर्शी	उपविभागीय अभियंता उपविभाग धारणी	उपविभागीय अभियंता उपविभाग अचलपुर	उपविभागीय अभियंता उपविभाग अंजनगाव सुर्जी	उपविभागीय अभियंता यांत्रिकी
समाविष्ट तालुके	१) अमरावती २) नांदगाव खंडेश्वर	१) भातकुली २) तिवसा	१)चांदुर रेल्वे २) धामणगाव रेल्वे	१) मोर्शी २) वरुड	१) चिखलदरा २) धारणी	१) अचलपुर २) चांदुर बाजार	१) अंजनगाव सुर्जी २) दर्यापुर	संपुर्ण जिल्हा